

Nr 98

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående ändrade bestämmelser om resandes rätt att fritt införa jordbruksregleringsvaror; given Stockholms slott den 14 mars 1958.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

- 1) förordning om ändrad lydelse av 5 och 7 §§ förordningen den 7 juni 1956 (nr 401) angående reglering av införseln av vissa levande djur och jordbruksprodukter m. m., samt
- 2) förordning om ändrad lydelse av 4 § förordningen den 7 juni 1956 (nr 403) angående reglering av införseln av fettråvaror och fettvaror, m. m.

GUSTAF ADOLF

Gösta Netzén

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås, att Kungl. Maj:t skall bemyndigas bestämma i vilken utsträckning och under vilka förutsättningar resande utan särskilt tillstånd och utan skyldighet att erlägga avgift skall få införa varor, som faller under jordbruksregleringen.

Förslag

till

**förordning om ändrad lydelse av 5 och 7 §§ förordningen den 7 juni 1956
(nr 401) angående reglering av införseln av vissa levande djur
och jordbruksprodukter m. m.**

Härigenom förordnas, att 5 och 7 §§ förordningen den 7 juni 1956 angående reglering av införseln av vissa levande djur och jordbruksprodukter m. m. skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

5 §.

Förordnande enligt — — — föreskriven ordning.

Ej heller — — — avseende å

a) vara som införes i egentlig gränstrafik eller under sådana förhållanden att tullfrihet för densamma, om den varit tullbelagd, skulle hava åtnjutits enligt annan bestämmelse i 5 § tulltaxeförordningen än den under s) upptagna eller enligt 6, 7 eller 8 § samma förordning; eller

a) vara som införes i egentlig gränstrafik eller under sådana förhållanden att tullfrihet för densamma, om den varit tullbelagd, skulle hava åtnjutits enligt annan bestämmelse i 5 § tulltaxeförordningen, *än de under e) och s) upptagna* eller enligt 6, 7 eller 8 § samma förordning; eller

b) vara som — — — — inom riket.

7 §.

Bestämmelserna i — — — — eller utrustning.

Beträffande vara, som införes under sådana förhållanden att tullfrihet för densamma, om den varit tullbelagd, skulle hava åtnjutits enligt 5, 6, 7 eller 8 § tulltaxeförordningen, skall skyldighet att erlagga införselavgift föreligga allenast såvitt fråga är om återinförsel av vara, vid vars utförsel erhållits återbäring av förut erlagd införselavgift.

Beträffande vara, som införes under sådana förhållanden att tullfrihet för densamma, om den varit tullbelagd, skulle hava åtnjutits enligt *annan bestämmelse i 5 § tulltaxeförordningen än den under e) upptagna eller enligt 6, 7 eller 8 § samma förordning*, skall skyldighet att erlagga införselavgift föreligga allenast såvitt fråga är om återinförsel av vara, vid vars utförsel erhållits återbäring av förut erlagd införselavgift.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Förslag

till

**förordning om ändrad lydelse av 4 § förordningen den 7 juni 1956 (nr 403)
angående reglering av införseln av fettråvaror och fettvaror, m. m.**

Härigenom förordnas, att 4 § förordningen den 7 juni 1956 angående reglering av införseln av fettråvaror och fettvaror, m. m. skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

*(Gällande lydelse)**(Föreslagen lydelse)***4 §.**

Förordnande enligt — — — — — föreskriven ordning.

Ej heller — — — — — inom riket.

Förordnande enligt 1 § första stycket skall, intill en myckenhet av sammanlagt fem kilogram för varor av de slag som upptagits i bilagan, ej heller hava avseende å vara, som införes i egentlig gränstrafik *eller å vara, som av resande medföres och framföres till tullklarering i ett sammanhang vid inresetillfället under förutsättning, att varan är avsedd för den resandes eller hans familjs personliga behov eller utgör gåva till närstående person för dennes personliga bruk och således icke införes i omsättningsyfte eller för yrkesmässig förbrukning.*

Förordnande enligt 1 § första stycket skall, intill en myckenhet av sammanlagt fem kilogram för varor av de slag som upptagits i bilagan, ej heller hava avseende å vara, som införes i egentlig gränstrafik.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 14 mars 1958.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, KJELLIN, JOHANSSON.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Netzén, vissa frågor angående *ändrade bestämmelser om resandes rätt att fritt införa jordbruksregleringsvaror* och anför därom följande.

Inledning

Bestämmelser om införsel av varor, som faller under jordbruksregleringen, har meddelats i förordningen den 7 juni 1956 (nr 401) angående reglering av införseln av vissa levande djur och jordbruksprodukter m. m. (i fortsättningen kallad *jordbruksvaruförordningen*) och förordningen samma dag (nr 403) angående reglering av införseln av fettråvaror och fettvaror, m. m. (i fortsättningen kallad *fettförordningen*). I förordningarna gäller som huvudregel, att Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, statens jordbruksnämnd äger bestämma i vad mån särskilt tillstånd skall erfordras och skyldighet att erlägga införselavgift föreligga vid införsel av varorna. Från denna regel gäller emellertid vissa undantag. I förordningarna har sålunda angivits vissa fall, då införseltillstånd ej får krävas eller avgift uttagas.

I fråga om befrielse från införseltillstånd har bestämmelser meddelats i 5 § jordbruksvaruförordningen och 4 § fettförordningen. De stadganden om frihet från införselavgift, vilka nu är i fråga, återfinnes i 7 § resp. 8 §. De bestämmelser, vilka i detta sammanhang beröres, är följande.

Enligt 5 § andra stycket jordbruksvaruförordningen får i *egentlig gränstrafik* jordbruksvaror fritt införas. Avgiftsfrihet föreligger därvid i sådana fall, som angives i 6 § tulltaxeförordningen. Denna paragraf avser gränstrafik vid resa annorledes än med järnväg från Norge till Sverige över gränsen mot Värmland norr om Mitanderfors och vissa delar av gränsen mot Norrland. Fritt får därvid införas avsevärda kvantiteter av vissa livsmedel, större ju längre norrut införselplatsen är belägen (t. ex. socker och sirap 10—50

kg samt malen spannmål, 100—600 kg). I fråga om fettvaror gäller enligt 4 § tredje stycket och 8 § andra stycket fettförordningen, att i all egentlig gränstrafik får licens- och avgiftsfritt införas sammanlagt 5 kg.

Enligt 5 § andra stycket och 7 § andra stycket jordbruksvaruförordningen gäller licens- och avgiftsfrihet bl. a. då införsel sker *av resande* under sådana förhållanden som avses i 5 § *punkt e*) tulltaxeförordningen. Innehörden av detta undantag är att resande — utöver sitt behov för själva resan — får medföra varor till ett sammanlagt värde av högst 275 kr., i den mån Konungen därom förordnar. Sådant förordnande har meddelats i 26 § kungörelsen den 30 oktober 1953 (nr 655) med tillämpningsföreskrifter till tulltaxeförordningen. Däri anges som förutsättning för tullfrihet (avgiftsfrihet)

»att varorna medföras av den resande själv och framföras till tullklarering i ett sammanhang vid inresetillfället;

att varorna äro avsedda för den resandes eller hans familjs personliga behov eller utgöra gåva till närstående person för dennes personliga bruk och således icke införas i omsättningssyfte eller för yrkesmässig förbrukning; samt

att resan uppenbarligen icke företagits i huvudsakligt syfte att tullfritt införa varor.»

Enligt 41 § samma kungörelse gäller vidare som allmänt villkor, att varuhavaren på anfordran skall avge försäkran på tro och heder, att omständigheterna i det föreliggande fallet är sådana som enligt återopade bestämmelser skall föranleda fri införsel.

För fettvarorna har för resandetraffiken direkt i 4 § tredje stycket fettförordningen stadgats en begränsning till sammanlagt 5 kg. Som förutsättning för licens- och avgiftsfrihet har vidare uppställts villkor, som överensstämmer med de i 26 § ovannämnda kungörelse 1953:655 angivna, dock har ej uppställts villkoret att resan uppenbarligen icke företagits i huvudsakligt syfte att avgiftsfritt införa varor.

I de förordningar, som innehåller föreskrifter om kompensationsavgift, har stadgats bl. a. att i fråga om avgiftsbefrielse skall tillämpas samma regler som enligt 7 § jordbruksvaruförordningen gäller för införselavgift.

I skrivelser från generaltullstyrelsen den 3 mars 1958 och från statens jordbruksnämnd den 4 mars 1958 har föreslagits vissa ändringar i undantagsbestämmelserna. Dessa innebär i huvudsak, att den sammanlagda kvantitet jordbruks- och fettvaror, som en resande licens- och avgiftsfritt skall få införa, begränsas till 5 kg. I fråga om den egentliga gränstrafiken föreslås ingen ändring av gällande bestämmelser.

I skrivelse den 11 mars 1958 har jordbrukets förhandlingsdelegation framlagt i huvudsak samma förslag som ämbetsverken.

Jag anhåller att nu få anmäla dessa frågor.

Ämbetsverkens framställningar

Generaltullstyrelsen framhåller i sin skrivelse, att den växande trafiken och tilltagande benägenheten hos de resande att systematiskt utnyttja avgiftsfriheten medfört, att det icke är tekniskt möjligt för tullmyndigheterna att åstadkomma en adekvat sådan tillämpning av gällande bestämmelser, som håller livsmedelsinförseln vid resandetrafiken inom rimliga gränser. Detta uttalande gäller oavsett den senaste tidens skatte- och prisändringar, men dessa har enligt styrelsen väsentligt skärpt läget.

Liknande uttalanden gör även jordbruksnämnden.

Till belysning av den omfattning, i vilken livsmedel införes avgiftsfritt i samband med resor till Hälsingborg och Malmö anför *generaltullstyrelsen* följande.

Trafiken är som bekant intensivast i Hälsingborg. Ehuru där icke råder högsäsong, var antalet inresande 50 000 under veckan 16—22 februari. Resandeförseln under samma tid uppskattas till 400 ton (varav drygt 40 % matfett och lika mycket socker) med ett inköpsvärde av 1 miljon kronor. I Malmö steg antalet inresande från 15 000 under sexdagarsperioden 10—15 februari till 30 000 för perioden 17—22 februari. För sistnämnda sexdagarsperiod uppskattas de införda mängderna matfett och socker till 100 ton av vardera varuslaget.

Jordbruksnämnden åberopar vissa ytterligare statistiska uppgifter. Av dessa framgår bl. a. följande. Vid en undersökning i Hälsingborg måndagen den 24 februari 1958 rörande livsmedelstrafiken vid 6 färjor, vilka inkom under tiden kl. 9—kl. 18, kontrollerades var 20:e resande. I medeltal medfördes av varje resande 9,5 kg livsmedel till ett inköpsvärde av 23 svenska kr. Med stöd av gällande bestämmelser hade i Hälsingborg uppställts en kvantitetsbegränsning till 10 kg. Antalet resande med de 6 färjorna var 2 500. Sammanlagda antalet ankommande resande med färjorna till Hälsingborg under februari 1958 har uppgått till 124 434, varav 49 533 under veckan den 16—den 22. Enligt uppgifter från tulldirektören i Malmö har i samband med resandetrafiken där under tiden 17—22 februari 1958, enligt verkställd beräkning, av 29 778 personer införts omkring 100 ton socker och ungefär samma kvantitet matfett. Av de resande har uppskattningsvis ca 70 procent medfört livsmedel. Varje resande har därvid i allmänhet medfört 10—20 kg. Det har påpekats, att under tiden 17—19 februari barnen i Malmö haft skollov. Rörande resandetrafikens ökning i Malmö har bl. a. upplysts, att antalet inresande med tåg färjor och öresundsåtar under januari månad varit 45 090 år 1956, 51 227 år 1957 och 65 554 år 1958.

Jordbruksnämnden påpekar till en början, att nämnden i ett *den 27 maj 1957 avgivet yttrande* över 1952 års tulltaxekommittés förslag till ny tulltaxeförordning behandlat de spörsmål, som sammanhänger med resandetrafiken och därvid bl. a. anfört följande.

Den omfattning, som den avgiftsfria importen av livsmedel i samband med resor till grannländerna nu har tagit, medför ej oväsentliga konsekven-

ser för uppehållandet av jordbruksregleringen, som bygger på grundtanken att jordbruket för avsättningen av sina produkter på hemmamarknaden skall åtnjuta skydd mot den lägre prisnivån i vissa andra länder i form av fasta importavgifter m. m. Detta skydd har såvitt angår de enskilda hushållens införsel av livsmedel från grannländerna blivit av mycket ringa värde genom det sätt, på vilket bestämmelserna om resandetraffiken i praktiken har kommit att tillämpas.

Jordbruksnämnden framhåller därefter, att situationen sedan nämnda yttrande avgavs förvärrats och anför därom följande.

Under den tid, som förflutit sedan framställningen gjordes, har emellertid situationen ytterligare förvärrats. En arbetsregel, som tillämpats av tullmyndigheterna på vissa platser och som inneburit att avgifter regelmässigt uttagits i de fall, då resande infört mer än 10 kilogram avgiftsbelagda livsmedel, har visat sig icke vara tillräcklig för att förhindra att livsmedel införts på ett sätt, som måste anses stå i klar strid med gällande bestämmelser, och i en omfattning, som påtagligt förminskat det jordbruket tillförsäkrade gränsskyddet. Alldeles särskilt har resorna tilltagit i antal, sedan dels det svenska sockerpriset höjts genom införandet av sockerskatten å 20 öre från och med den 5 februari, dels smörpriset i Danmark den 14 februari sänkts till ett pris, motsvarande i svenska kronor 4 kronor 5 öre per kilogram i detaljhandeln, och prisvinsten för svenska konsumenter vid inköp i Danmark efter dessa prissänkningar stigit till omkring 75 öre per kilogram för socker och 3 kronor 35 öre per kilogram för smör. Enligt uppgifter, som jordbruksnämnden inhämtat, synes sålunda exempelvis under veckan 17—22 februari 1958 i Malmö och Hälsingborg antalet resor ha fördubblats i förhållande till tiden dessförinnan. Antalet inresor från Köpenhamn och Helsingör till Malmö och Hälsingborg utgjorde under samma vecka omkring 75 000. I Landskrona rapporteras en ökning i resefrekvensen med 37 procent under tiden 6—26 februari 1958 i förhållande till samma tid under januari.

Myndigheterna är ense om att nuvarande bestämmelser ej kan tillämpas på sådant sätt att syftet med dem vinnas. *Jordbruksnämnden* påpekar, att detta är till förfång för jordbruket. I det tidigare omnämnda *remissyttrandet* anförde nämnden härom följande.

På grundval av tillgängligt material måste konstateras, att de nuvarande bestämmelserna om resandes rätt att fritt införa livsmedel icke fungerar på avsett sätt, utan i mycket stor omfattning åsidosätts, och att detta medfört att gränsskyddet för viktigare jordbruksprodukter avsevärt försvagats. Ur jordbrukets synpunkt är det givetvis allvarligt, att det skydd för avsättningen på hemmamarknaden, som i gällande jordbruksprisuppgörelse är tillförsäkrat jordbruket, sålunda i en ej oväsentlig omfattning i praktiken kommit att bortfalla. Särskilt bekymmersamt är detta i nuvarande läge, då den minskning i avsättningsutrymmet inom landet för de inhemska produkterna, som blir en följd av resandetraffiken, ökar jordbrukets redan förut stora exportproblem. Det nuvarande tillståndet innebär också att det allmänna berövas skatteintäkter och att detaljhandeln med livsmedel inom de närmast berörda områdena utsätts för stora svårigheter.

Man torde icke kunna räkna med att den utveckling, som skett i fråga om resandetraffiken med livsmedel, är av tillfällig natur. Tvärtom torde det finnas all anledning vänta att denna trafik, om inga åtgärder i bromsande riktning vidtas, kommer att öka ytterligare i omfattning. Nämnden vill i

detta sammanhang meddela, att från tullmyndigheten i Malmö rapporterats den iakttagelsen, att »tillresande från landsbygden och andra samhällen och städer i södra Sverige de senaste dagarna utgjort en betydande del av resandena, medan dessa tidigare främst bestod av husmödrar från Malmö med närmaste omnejd».

I *förevarande skrivelse* uttalar *jordbruksnämnden*, att problemet med den resandetrafik med livsmedel, som sker i strid mot införselbestämmelsernas både avfattning och reella innebörd, numera blivit av sådan beskaffenhet att det är nödvändigt att från det allmännas sida snara och effektiva åtgärder vidtas för att komma till rätta med detsamma.

Beträffande frågan om vilka åtgärder som bör vidtagas är de båda ämbetsverken ense om att enkla och lättillämpliga regler bör införas. Båda förordar, att en kvantitetsbegränsning införes och att den bör fastställas till sammanlagt 5 kg av sådana varor, som omfattas av jordbruksregleringen och är avgiftsbelagda. Generaltullstyrelsen anser, att denna begränsning bör gälla för kalendervecka.

Jordbruksnämnden tar ej ställning till hur frågan författningsmässigt bör lösas, men anger vissa allmänna riktlinjer. Nämnden återger i denna del till en början bl. a. följande uttalande av nämndens majoritet i förenämnda *remissyttrande*.

Jordbruksnämnden har funnit sig böra föreslå, att frågan om resandes rätt att avgiftsfritt införa jordbruksprodukter — i stället för att regleras genom en hänvisning till de allmänna bestämmelserna i tulltaxeförordningen — skall regleras genom särskilda föreskrifter i vederbörande jordbruksregleringsförfordningar och att därvid skall bestämmas, att resande avgiftsfritt må införa av honom medförda jordbruksprodukter — inbegripet fettvaror — intill en viss kvantitet. Av skäl, som förut har berörts, torde dock denna gräns böra sättas så högt att inköp av mera normal storlek i samband med en i annat syfte företagen resa icke kommer att beröras av gränsen. Avgiftsskyldighet kommer då att inträda endast i de fall, där man med hänsyn till kvantiteternas storlek så gott som undantagslöst kan utgå från att inköpen har företagits helt eller huvudsakligen i syfte att utnyttja den lägre prisnivån i inköpslandet. Inköpen måste då antagas vara av sådan karaktär, att någon anledning att medge avgiftsfrihet icke föreligger. Som en skälighetsgräns vill *jordbruksnämnden* för sin del föreslå en kvantitet av fem kilogram per resa. Vid införsel av större myckenheter bör, med hänsyn till vad som då får antagas vara syftet med inköpen, avgift utgå för hela den införda kvantiteten.

Införs en bestämmelse av det innehåll, som *jordbruksnämnden* nu har förordat, innebär detta för fettvarornas vidkommande en skärpning i förhållande till vad som nu gäller såtillvida, att även andra till jordbruksregleringen hörande varor skall räknas in i den tillåtna 5 kg:s-kvantiteten och att införselavgift i de fall, då sådan skall utgå, skall beräknas på hela den införda kvantiteten och ej blott på den del, som överstiger 5 kg. För övriga jordbruksprodukter kommer bestämmelsen däremot att formellt sett innebära en ganska betydande utvidgning av avgiftsfriheten, eftersom det exempelvis i öresundstrafiken otvivelaktigt ofta även vid införsel av kvantiteter, understigande 5 kg, förhåller sig så, att inköpet av de medförda varorna har varit huvudsyftet med resan. Den nackdel detta kan innebära ur jordbruksregleringssynpunkt uppvägs dock enligt *jordbruksnämndens* uppfattning

till fullo av den fördel det innebär att erhålla en reglering av införselfrågan, som i praktiken är lättare att tillämpa än den nuvarande. Det bör ligga i sakens natur, att avgiftsfri importkvantitet endast tillgodoräknas resande, som har uppnått en sådan ålder, att han kan sägas självständigt »införa» varan.

Till undvikande av missförstånd må anmärkas att vad som nu har sagts om en kvantitetsgräns för avgiftsfri införsel av jordbruksprodukter icke bör gälla den egentliga gränstrafiken, d. v. s. fall, där befolkningen av geografiska skäl normalt är hänvisad att anskaffa sitt behov av vissa varor genom inköp i grannländer. För denna trafik torde i stället avgiftsfrihet oberoende av syftet med resan böra medges i den omfattning, som har förutsatts i tulltaxekommitténs betänkande.

Vidare återger nämnden följande *särskilda yttrande* som *vid remissbehandling* avgavs av två av nämndens ledamöter.

I likhet med nämndens majoritet anser vi, att gränshandeln med livsmedel i samband med resandetrafiken på senare tid har fått en omfattning, som inte kunde förutses, när nu gällande bestämmelser på ifrågavarande område utformades. Enligt vår uppfattning bör det ankomma på tullmyndigheterna att vidta sådana åtgärder, att gällande förordningar respekteras och missbruk förhindras. Frågan om hur denna kontroll skall utformas ligger enligt vår mening utanför jordbruksnämndens kompetensområde. Enär nuvarande bestämmelser torde vara till fyllest och svårigheterna i huvudsak är av kontrollteknisk art har vi inte funnit tillräckligt starka skäl föreligga för att föreslå några ändringar av tulltaxeförordningen i här berörda avseenden.

I *nu förevarande skrivelse* anför nämnden (enhälligt) i denna del följande.

Nämnden vill nu framhålla, att en ofrånkomlig första förutsättning för att man skall kunna råda bot på det nuvarande missbruket av införselbestämmelserna, synes vara att dessa utformas så, att de blir enkla och klara och sålunda lätta att fatta för allmänheten samt lätta att tillämpa för tullverket. Sakligt måste bestämmelserna givetvis också utformas så att de ger jordbruket det skydd, som kan anses ha varit förutsatt i gällande jordbruksprisuppgörelse. Samtidigt synes det, med hänsyn till att man enligt nämndens uppfattning bör eftersträva så fri samfärdsel som möjligt mellan de nordiska länderna, önskvärt, att bestämmelserna blir så liberala som kan anses förenligt med jordbrukets berättigade intressen. Ur dessa synpunkter är nämnden för sin del beredd att liksom tidigare acceptera en regel, som innebär, att resande under alla omständigheter skall medges rätt att för egen räkning avgiftsfritt införa avgiftsbelagda jordbruksprodukter, inbegripet fettvaror, om kvantiteten icke överstiger 5 kilogram. En sådan gränsdragning innebär, såsom redan tidigare påpekats, en utvidgning av avgiftsfriheten i förhållande till vad som nu gäller enligt tillämpningsföreskrifterna till tulltaxeförordningen, men bör däremot medföra en avsevärd minskning i förhållande till den omfattning resandetrafiken numera har. Det torde, som nämnden i förut angivet sammanhang har påpekat, ligga i sakens natur, att en avgiftsfri importkvantitet endast kan tillgodoräknas resande, som har uppnått en sådan ålder, att han kan sägas självständigt införa varan. Nämnden vill vidare understryka önskvärdheten av att man i samband med den omläggning av införselbestämmelserna, som nu synes vara nödvändig, så långt detta ur kontrollsynpunkt är möjligt, undviker

att vidtaga någon åtgärd, som kan komma att utgöra en reell minskning av den införselrätt för den legitima resandetraffiken, vilken torde ha åsyftats vid utformningen av de nu gällande bestämmelserna på området. Ur nämndens synpunkt är det däremot av underordnad betydelse huruvida de åtgärder, som vidtas för att komma till rätta med problemet, får formen av en komplettering av tillämpningsföreskrifterna till tulltaxeförordningen eller sker på annat sätt.

Generaltullstyrelsen framlägger däremot konkreta förslag till författningsbestämmelser. Dessa går ut på att genom ändring av jordbruksregleringsförfattningarna Kungl. Maj:t skall bemyndigas att fastställa till vilken mängd och under vilka villkor i övrigt införseln må ske. Förslag till sådana tillämpningsföreskrifter framlägges av styrelsen. Styrelsen anför i denna del följande.

En sådan ändring av bestämmelserna som medger en enkel och summarisk tillämpning är under förhandenvarande omständigheter oundgängligen erforderlig, i synnerhet som läget ytterligare kompliceras av rådande stora prisskillnader på vissa varor. Om man icke vill skärpa bestämmelserna på ett sätt som (i varje fall beträffande andra hithörande varor än margarin m. m.) praktiskt taget helt spärrar den avgiftsfria resandeförseln, återstår som en framkomlig utväg, att en kvantitetsgräns för avgiftsfri införsel, liknande den som gäller beträffande margarin, införes över hela linjen. I jämförelse med de gällande reglerna medför en kvantitetsgräns, utom en förenklad tillämpning, även den fördelen, att tillämpningen bör kunna förstås och respekteras av allmänheten. Denna har förklarligt nog svårt att acceptera den obestämda innebörden av de gällande bestämmelserna och de olikheter skilda resande emellan som dessas tillämpning leder till.

Generaltullstyrelsen får därför hemställa, att det nuvarande villkor för avgiftsfri införsel, som avser resans syfte, ersättes med bestämmelser, varigenom viss maximikvantitet fastställs för den avgiftsfria resandeförseln av matvaror av avgiftsbelagt slag. Beträffande frågan, hur stor denna kvantitet bör vara, må anföras, att en begränsning till exempelvis 8 eller 10 kg skulle bli föga verksam, då resorna även med denna begränsning på flera orter skulle bli så lönande, att det skulle alltför mycket inbjuda till företagande av resor i mer eller mindre betonat inköpssyfte. Den högsta kvantitet styrelsen kan förorda är 5 kg, beräknat gemensamt för de i båda införsel-författningarna avsedda varorna. Denna avvägning betraktar styrelsen som en kompromiss mellan de olika synpunkter, som äro att anlägga på frågan, en kompromiss som får anses skäligen även med tanke på den vanliga resandetraffik, som avgiftsfrihetsreglerna skola tillgodose. Styrelsens, liksom de mest utsatta tullmyndigheternas, primära intresse i saken är att få till stånd praktikabla normer för tillämpningen; enbart ur denna synpunkt sett är det ej i och för sig avgörande hur stor kvantitet som medgives utan att en kvantitetsgräns över huvud taget blir bestämd. Emellertid befarar styrelsen, att vid en liberalare gränsbestämning mycket snart och i varje fall under sommarsäsongen inträder en sådan ökning av införseln, att förhållandena vid passagerarvisitationerna svårligen kunna bemästras.

Styrelsen får vidare föreslå, att de med riksdagens medverkan beslutade införsel-författningarna ändras på sådant sätt, att det — i viss överensstämmelse med vad som gäller för resandeförseln av alkohol- och tobaksvaror — överlämnas till Kungl. Maj:t att bestämma, till vilken mängd och under

vilka villkor i övrigt den avgiftsfria införseln må ske. Ett särskilt skäl härför är, att de förhållanden, som prägla resandeförseln, kunna växla, vilket gör det önskvärt att utan alltför stor tidsutdräkt kunna anpassa bestämmelserna efter ändrade förutsättningar.

I enlighet med vad förut anförts bör den tillåtna avgiftsfria kvantiteten varor av avgiftsbelagt slag tills vidare utgöra 5 kg. Om en resande medför större kvantitet dylika varor, bör avgift uttagas icke blott för det överskjutande utan för hela den medförda mängden. I annat fall riskerar man ständiga försök att överskrida gränsen med beräkning att i varje fall icke behöva betala avgift för mer än det överskjutande. Därjämte skulle avgiftsbeläggningen bli onödigt komplicerad.

Vidare synes en bestämmelse böra meddelas, varigenom rätten att avgiftsfritt införa 5 kg varor begränsas att gälla endast för en resa under en kortare period, förslagsvis en vecka. Häremot kan visserligen invändas, att det är principiellt betänkligt att införa ett villkor, vars uppfyllande tullmyndigheterna ha mycket små möjligheter att kontrollera. Det är emellertid påkallat, att tullmyndigheterna få möjlighet att liksom nu i förekommande fall sker ingripa mot sådana missbruk som att deltagarna i en gruppresa till Hälsingborg resa till Helsingör flera gånger samma dag för att kringgå tillämpade begränsningar. Det förutsättes emellertid, att periodbegränsningen endast skall leda till utfrågning av de resande eller annan närmare undersökning i fall då särskild misstanke föreligger och i övrigt stickprovsmässigt. Särskilt för detta ändamål bör det åligga resande att på anfordran avlämna försäkran angående förhandenvaron av förutsättningarna för avgiftsfrihet.

Vad ovan anförts har närmast avseende å rätten till avgiftsfrihet vid införseln. Såvitt angår rätten till själva införseln (med eller utan avgift), för de fall införseln enligt meddelat förordnande är belagt med tillståndsvång, förutsättes, att denna rätt regleras såväl, såsom för närvarande är fallet, genom av licensmyndigheten meddelade tillstånd som genom av Kungl. Maj:t meddelade föreskrifter avseende den för resande under alla förhållanden medgivna införselrätten. Beträffande införselrätten blir alltså femkilogramsregeln av betydelse endast i den mån dylika tillstånd icke kunna åberopas. I detta avseende synes regeln, med avvikelser från vad som föreslagits beträffande avgiftsfriheten, böra preciseras så, att införselrätt medges för intill 5 kg utan att förverkas om större mängd skulle medföras. Angivna kvantitet bör å andra sidan, liksom i fråga om avgiftsfriheten, beräknas för en vecka.

Generaltullstyrelsen har vid sin framställning fogat en skrivelse den 14 november 1957 undertecknad av Luggude ortsförbund av RLF, Skånes specerihandlareförbund, Hälsingborgs specerihandlareförening, Höganäs och Kullabygdens köpmannaförening, Landskrona specerihandlareförening, Hälsingborgs tobakshandlareförening, Nordvästra Skånes lokalföreningar av Skånes specerihandlareförbund, Aktiebolaget Eol, Nordvästra Skånes mejeriförbund, fabriksaktiebolaget Victoria, Kärnan Uppsala aktiebolag och Margarinbolaget aktiebolag. I skrivelsen hemställes på anförda skäl, att den sammanlagda kvantitet livsmedel, som en resande avgiftsfritt i enlighet med 5 § punkt e) tulltaxeförordningen skall få införa begränsas till 5 kg.

I skrivelse den 10 mars 1958 till chefen för finansdepartementet har Skånes lokalföreningar av Skånes specerihandlareförbund, Hälsingborgs mjölk-

central och Hälsingborgs specerihandlareförening under åberopande av bl. a. den nyligen verkställda prissänkningen på det danska smöret och i Sverige införda sockerskatten hemställt, att den mängd livsförnödenheter, som resande må medföra, begränsas till 3 kg, varav högst 1/2 kg matfett och högst 1 kg socker. Härigenom skulle man enligt organisationerna vinna den fördelen, att man icke behöfde kontrollera hur många gånger i veckan varje person reste.

Vidare har vid generaltullstyrelsens framställning fogats kopia av ett av styrelsen den 7 november 1957 till justitieombudsmannen avgivet yttrande i anledning av tidningsartiklar rörande införseln i samband med resandefrafiken. I yttrandet har styrelsen erinrat om den särskilda kontroll som vid vissa tullanstalter verkställas om den medförda matvarukvantiteten överstiger 10 kg. Ytterligare har bifogats 2 skrivelser från Skånes specerihandlareförbund, vari påtalats vissa tidningsannonser rörande inköpsresor över Öresund.

I detta sammanhang torde jag även få anmäla, att *generaltullstyrelsen* i sin skrivelse jämväl gjort framställning om viss ändring i 26 § tillämpningsföreskrifterna till tulltaxeförordningen. Styrelsen anför i denna del följande.

Om i enlighet med det nu framställda förslaget 26 § tillämpningsföreskrifterna till tulltaxeförordningen ej blir tillämplig vid den ifrågavarande livsmedelsinförseln, komma frågorna om tillämpningen av det där stadgade villkoret om resans syfte att få mindre proportioner. Villkoret skulle dock fortfarande bli tillämpligt på allehanda tullbelagda konsumtions- och andra varor, och i betraktande av trafikens intensitet kan det befaras att villkorets tillämpning även i fortsättningen kan bli förenad med svårigheter, särskilt vid införsel av dylika varor i kombination med införsel av matvaror upp till 5 kg. I utlåtandet den 23 april 1957 (över tulltaxekommitténs förslag) har styrelsen ifrågasatt införande i stället av ett annat villkor, som på sin tid förordats av Nordiska Parlamentariska kommittén och även är upptaget i de danska och norska bestämmelserna, nämligen »att varornas mängd och beskaffenhet känneteckna dem såsom avsedda för sedvanligt, icke yrkesmässigt bruk». Om ett dylikt villkor skulle införas i tillämpningsföreskrifterna, skulle styrelsen emellertid nu vilja förorda att villkoret med viss förtydligande jämkning av lydelsen införas i omedelbar anslutning till villkoret om att varorna skola vara avsedda för visst privat bruk, varvid 26 § skulle erhålla följande ändrade lydelse:

»Tullfrihet för — — — under förutsättning

att varorna — — — vid inresetillfället;

att varorna — — — yrkesmässig förbrukning; samt att varornas mängd och beskaffenhet icke giva anledning antaga annat än att så är förhållandet.»

Detta tilläggsvillkor är i vissa avseenden mera och i andra avseenden mindre restriktivt än villkoret om resans syfte. Enär det nu skisserade villkoret vid en intensiv trafik är lättare att tillämpa än det nuvarande och även till sin innebörd torde rätt väl svara mot kvantitetsbegränsningen för matvaror, vill styrelsen hemställa, att detta villkor införas i tillämpningsföreskrifterna i ersättning för villkoret om resans syfte.

Jordbrukets förhandlingsdelegations framställning

I jordbrukets förhandlingsdelegations framställning har till en början framhållits, att man, då överenskommelsen om prissystemet träffades, från jordbrukets sida utgick från att införsel med resande skulle regleras i enlighet med gällande bestämmelser härom, bland vilka återfinns villkoret, att resan uppenbarligen icke företagits i huvudsakligt syfte att tullfritt införa varor. Emellertid hade, fortsätter delegationen, resandeförseln av jordbruksprodukter, främst smör, köttvaror och socker, efter hand erhållit en omfattning, som icke kunde förutses då prisöverenskommelsen träffades och som måste anses stå i uppenbar motsättning till vad som avsetts med resandebestämmelserna.

Förhandlingsdelegationen åberopar till belysning av införselns omfattning samma uppgifter i detta hänseende för mitten av februari 1958, som lämnats av ämbetsverken, och framhåller, att genom importen en avsevärd försvagning uppkommit i det gränsskydd som statsmakterna enligt jordbruksprisöverenskommelsen tillförsäkrat jordbruket.

Förhandlingsdelegationen framlägger i stort sett samma förslag som generaltullstyrelsen och understryker särskilt, att snabba åtgärder erfordras. Delegationen sammanfattar sin framställning på följande sätt.

Den införsel av livsmedel med resande, som sedan mer än ett års tid äger rum i ständigt ökande omfattning, står i klar strid med det jordbruksprisavtal, som träffats mellan statsmakterna och jordbruket, och åsamkar jordbruket högst betydande ekonomiska förluster. I princip är förhandlingsdelegationen av den bestämda uppfattningen, att nu gällande uppgörelse icke ger utrymme för annat än en normal varuinförsel med resande i överensstämmelse med gällande bestämmelser avfattning och reella innebörd.

Jordbrukets förhandlingsdelegation finner sig dock böra såsom ett försök godtaga de av myndigheterna framlagda förslagen med den utformning, som i det föregående angivits. Detta sker i förhoppning att de förordade åtgärderna, närmast enligt generaltullstyrelsens förslag, skall medföra åsyftat resultat. Skulle så icke bli fallet, måste frågan enligt förhandlingsdelegationens uppfattning tagas under förnyad omprövning med utgångspunkt från de förutsättningar, under vilka jordbrukets prisskydd för 3-årsperioden överenskoms.

För den händelse Kungl. Maj:t finner erforderligt att underställa riksdagen förslag om ändring av tulltaxeförordningen, hemställer förhandlingsdelegationen, att Kungl. Maj:t i avvaktan härpå snarast utfärdar tillämpningsföreskrifter i enlighet med vad ovan angivits.

Förhandlingsdelegationen vill slutligen understryka nödvändigheten av att sådana åtgärder snarast vidtages, att gränsskyddet bringas i överensstämmelse med vad som överenskommit i prissystemet.

Departementschefen

Det viktigaste medlet att upprätthålla gällande prisregleringssystem för jordbruks- och fettvaror är att genom uttagande av avgifter skapa ett visst

gränsskydd mot lägre priser i utlandet. Vid sidan härav kan i vissa fall kvantitativ importreglering tillgripas. Enligt gällande författningar äger Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, statens jordbruksnämnd för genomförande av detta system förordna om och i vilken utsträckning importlicens och införselavgift skall krävas vid import av jordbruksregleringsvaror. Därvid har emellertid genom samfällt beslut av Kungl. Maj:t och riksdagen uppdragits vissa allmänna riktlinjer och i författningarna angivits undantagsfall, då licens- och avgiftsskyldighet icke skall föreligga. I enlighet med vad som gäller för tullbelagda varor har bland annat stadgats, att resande fritt skall i viss utsträckning få medföra varor vid ankomst till Sverige. Härvid har angivits en värdegräns av 275 kronor och som förutsättningar uppställts bland annat, att varorna är avsedda för den resandes eller hans familjs personliga behov eller utgör gåva till närstående person för dennes personliga bruk och således icke införes i omsättningsyfte eller för yrkesmässig förbrukning samt att resan uppenbarligen icke företagits i huvudsakligt syfte att avgiftsfritt införa varor. Av generaltullstyrelsens och jordbruksnämndens framställningar framgår, att de nuvarande bestämmelserna vid den stora ökning av resandetrafiken, som inträffat de senaste åren, icke gjort det möjligt förhindra att resande infört matvaror i långt större utsträckning än man räknat med. Uppenbarligen har i stor utsträckning resor företagits i huvudsakligt syfte att avgiftsfritt införa varor. Det har icke varit möjligt för tullpersonalen att utreda de resandes syfte med resan eller att avkräva dem försäkran om att sådana omständigheter föreligger, som motiverar licens- och avgiftsfrihet. Vid den stora resandetrafik, som enligt myndigheternas uppgifter förekommit, skulle en sådan kontroll vara omöjlig att genomföra. Jag delar därför myndigheternas uppfattning att enklare regler bör införas. Den lämpligaste lösningen torde vara att — i enlighet med vad som gäller beträffande t. ex. tobaks- och spritvaror samt margarin — stadga en viss kvantitetsgräns för sådana jordbruksvaror, beträffande vilka en sådan visar sig erforderlig. Av de inkomna framställningarna framgår, att införseln av jordbruksvaror i samband med resandetrafiken för närvarande huvudsakligen avser smör och socker. Särskilt stora nackdelar har införseln av smör medfört, då stora exportöverskott finnes inom landet och kvantitativ importreglering tillgripits för att skydda det inhemska priset. Starka skäl talar därför enligt min mening för att nu direkt fixera den kvantitet matfett som av resande får licens- och avgiftsfritt införas. I fråga om sockret torde jag få erinra om, att chefen för finansdepartementet i propositionen nr 50 till årets riksdag uttalat, att Kungl. Maj:t, därest gränshandeln med denna vara skulle öka på ett oroande sätt, torde få utfärda bestämmelser om kvantitetsgräns med en innebörd i huvudsak motsvarande de för margarinet gällande. Detta uttalande har ej föranlett någon erinran från riksdagens sida. Då marknadsutvecklingen för övriga jordbruksvaror snabbt kan växla, torde Kungl. Maj:t även beträffande dessa böra erhålla en liknande fullmakt.

För närvarande torde det vara tillräckligt med en direkt angiven kvan-

titetsgräns beträffande fettvaror och smör. Den sammanlagda kvantitet av dessa varor, som en resande avgiftsfritt skall få införa, synes tills vidare böra bestämmas till 5 kg, varav högst hälften smör. Överstiger kvantiteten denna myckenhet bör avgiftsbefrielse ej gälla för någon del av de införda varorna. Därest — som nu är förhållandet beträffande smör — licenstvång stadgats, bör för rätt att införa kvantitet, som överstiger den för avgiftsbefrielse angivna maximikvantiteten, erfordras särskilt tillstånd. Generaltullstyrelsens av förhandlingsdelegationen biträdda förslag, att den fastställda kvantiteten endast skall få införas vid en resa varje kalendervecka, torde i praktiken vara så svårt att tillämpa att jag ej kan biträda förslaget. Som förutsättning för fri införsel bör emellertid liksom nu gälla, att varorna är avsedda för den resandes eller honom närstående personers personliga behov. Beträffande gällande villkor för fri införsel, att resan uppenbarligen icke företagits i huvudsakligt syfte att avgiftsfritt införa varor, har generaltullstyrelsen emellertid framhållit, att det i praktiken visat sig omöjligt att upprätthålla. I enlighet med grunderna för generaltullstyrelsens av mig tidigare omnämnda förslag till ändring av 26 § tillämpningskungörelsen till tulltaxeförordningen torde, i huvudsaklig överensstämmelse med de danska och norska bestämmelserna i detta hänseende, nyss angivna villkor böra utbytas mot en föreskrift av innebörd, att varornas mängd och beskaffenhet kännetecknar dem såsom avsedda för omedelbart, icke yrkesmässigt bruk. En sådan bestämmelse bör gälla även för införseln av smör och fettvaror, även om denna såsom nu föreslagits kompletteras med en direkt bestämmelse om maximikvantitet. Bestämmelsen anknyter nära till den praxis som tullmyndigheterna redan tillämpar vid vissa tullanstalter och som innebär att resande som medför större matvarukvantiteter underkastas särskild kontroll. Mot denna praxis har jag ingen erinran. Den av mig föreslagna utformningen av villkoren bör ge tullmyndigheterna bättre möjligheter att inskrida i uppenbara fall av missbruk, t. ex. om det konstateras att större mängder livsmedel fördelats på olika medlemmar av samma familj eller att samma person gjort upprepade inköpsresor med mycket korta mellanrum.

Frågan om den författningsmässiga utformningen av de ändrade bestämmelser som jag här föreslagit torde i huvudsaklig överensstämmelse med generaltullstyrelsens förslag böra lösas på följande sätt. I jordbruksvaruförordningen göres sådan ändring att hänvisningarna i 5 § andra stycket och 7 § andra stycket till 5 § tulltaxeförordningen utgår i vad de avser punkt e), vari regleras resandes här avsedda rätt att tullfritt införa varor. Följden av denna ändring blir, att Kungl. Maj:t, eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, jordbruksnämnden äger föreskriva i vilken utsträckning och under vilka förutsättningar resande licens- och avgiftsfritt skall få införa jordbruksvaror. Beträffande fettförordningen vinnes samma resultat genom att de bestämmelser rörande resandes rätt att införa varor som återfinnes i 4 § upphäves, utom i vad de avser införsel i egentlig gränstrafik.

Med hänsyn till att bestämmelserna berör — förutom jordbruket — även tullverket, handeln och de resande synes erforderliga tillämpningsföreskrif-

ter och således jämväl ändringar, som kan visa sig påkallade, böra utfärdas av Kungl. Maj:t. Något bemyndigande för statens jordbruksnämnd att i detta avseende utfärda föreskrifter torde alltså ej böra lämnas.

Generaltullstyrelsens förslag till ändring av 26 § kungörelsen den 30 oktober 1953 (nr 655) med tillämpningsföreskrifter till tulltaxeförordningen torde enligt vad jag inhämtat komma att i annat sammanhang upptagas av chefen för finansdepartementet.

I enlighet med det anförda har utarbetats förslag till *förordning om ändrad lydelse av 5 och 7 §§ förordningen den 7 juni 1956 (nr 401) angående reglering av införseln av vissa levande djur och jordbruksprodukter m. m.* samt *förordning om ändrad lydelse av 4 § förordningen den 7 juni 1956 (nr 403) angående reglering av införseln av fettråvaror och fettvaror, m. m.*

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att antaga nyssnämnda förslag till

- 1) förordning om ändrad lydelse av 5 och 7 §§ förordningen den 7 juni 1956 (nr 401) angående reglering av införseln av vissa levande djur och jordbruksprodukter m. m.; samt
- 2) förordning om ändrad lydelse av 4 § förordningen den 7 juni 1956 (nr 403) angående reglering av införseln av fettråvaror och fettvaror, m. m.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Maj:t Konungen bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Gunnar Eklund